

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

COME2ART: Introducing a collaborative scheme between artists & community members fostering life skills development and resilience through creative placemaking

Contract number: 2020-1-EL01-KA227-ADU-094692

Erasmus + project, Partnerships for Creativity

“Υλικό δεξιοτήτων ζωής μέσω των τεχνών στο πλαίσιο της δημιουργικής βελτίωσης του δημόσιου χώρου”

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the author(s), and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

act:onaid
για έναν κόσμο πιο δίκαιο

Εισαγωγή στο εκπαιδευτικό υλικό

Ο βασικός στόχος του εκπαιδευτικού υλικού είναι να παρέχει στους εκπαιδευόμενους τα μεθοδολογικά αυτά εργαλεία ώστε να μπορούν, με τη σειρά τους, να βάλουν τα μέλη από διαφορετικές κοινότητες να συμμετέχουν σε συνεργατικά project σχετικά με τις τέχνες με τον απόλυτο στόχο να ενισχύσουν τις δεξιότητες ζωής τους. Οι δεξιότητες ζωής που αναμένεται να βελτιωθούν εκλαμβάνονται ως μέθοδος για την ώθηση, εν γένει, της δημιουργικής ανθεκτικότητας της κοινότητας.

Με λίγα λόγια, οι εν λόγω δεξιότητες ζωής αφορούν στην κριτική σκέψη, στη δημιουργική σκέψη και στην ευελιξία εν όψει της αβεβαιότητας και των μεταβαλλόμενων καταστάσεων, στην ενισχυμένη ικανότητα να αναγνωρίσουμε και να διαχειριστούμε τα δικά μας συναισθήματα και τα συναισθήματα των άλλων. Επιπλέον, σχετικά με τη μάθηση, θα υποστηριχθούν οι μεταγνωστικές ικανότητες με έμφαση στην εκμάθηση πώς μαθαίνει κάποιος και βοηθώντας τους ανθρώπους να πάρουν πρωτοβουλίες σχετικά με τη διαχείριση της δικής τους μάθησης.

Τέλος, οι δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας είναι βασικές για τη συνεργασία, την ενσυναίσθηση και η αμοιβαία αναγνώριση της γνώμης και της οπτικής είναι ζωτικής σημασίας για την παράδοση αποτελεσμάτων σε κάθε κοινή επιδίωξη, πόσο μάλλον σε ένα ανοιχτό καλλιτεχνικό project όπου οι οπτικές και οι προσεγγίσεις θα πρέπει να συνθέτονται σε ένα συνεκτικό όλον.

Μ' αυτό το υπόβαθρο, το συγκεκριμένο εκπαιδευτικό υλικό έχει στόχο να χρησιμοποιήσει την ενεργή και συνεργατική συμμετοχή σε καλλιτεχνικά project που μεταμορφώνουν χώρους (βελτίωση του χώρου) ως βάση για την προώθηση των προαναφερόμενων δεξιοτήτων ζωής ανθρώπων που έχουν σχέση με συγκεκριμένες κοινότητες που μπορούν να περιγραφούν ως λιγότερο προνομιούχες, κρατώντας κατά νου μία σειρά από αρχές.

Ο σχεδιασμός και η παράδοση του υλικού, λόγω της φύσης του να επικεντρώνεται σε δεξιότητες ζωής που μπορούν να εφαρμοστούν μέσω δημιουργικής πρακτικής και διαφορετικών μορφών καλλιτεχνικής έκφρασης, θα βασιστούν σε μεγάλο βαθμό στις τέχνες, στην πειραματική μάθηση και στη μάθηση μέσω της πράξης, ενώ η όλη παράδοση θα γίνει μέσα από συνδυασμένες μεθόδους διδασκαλίας, λαμβάνοντας υπόψη πιθανές τροποποιήσεις λόγω των πιθανών επιπτώσεων της κοινωνικής αποστασιοποίησης.

Επιπλέον, μέρος του υλικού έχει σχεδιαστεί για να βοηθήσει καλλιτέχνες και εργαζόμενους στον τομέα του πολιτισμού να αναλάβουν τον ρόλο του εκπαιδευτή για μέλη της κοινότητας, εφόσον εκείνοι είναι που θα πρέπει να διδάξουν το εκπαιδευτικό υλικό.

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Το υλικό δεξιοτήτων ζωής Come2Art αποτελείται από οκτώ Ενότητες:
> 5 Ενότητες (1-5) για την εκπαιδευτική διαδικασία που καθοδηγείται από τους καλλιτέχνες (εκπαιδευτές) και περιλαμβάνει τα μέλη της κοινότητας σε δημιουργικές πρακτικές ώστε να αναπτύξουν τις δεξιότητες ζωής τους
> 3 Ενότητες (6-8) για τη διαδικασία της εκπαίδευσης και της προετοιμασίας των καλλιτεχνών να γίνουν εκπαιδευτές για τις κοινότητές τους

Οι ενότητες που αναπτύχθηκαν από την κοινοπραξία Come2art:

Ενότητες για τους εκπαιδευόμενους:

Ενότητα 1: Τέχνες στην εποχή της κρίσης: ένας τρόπος αυτορρύθμισης των συναισθημάτων;

Υπεύθυνος εταίρος: Melting Pro

Ενότητα 2: Δημιουργικότητα στην πράξη: μέθοδοι και εργαλεία για συλλογική καλλιτεχνική έκφραση Υπεύθυνος εταίρος: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Ενότητα 3: Ψηφιακά εργαλεία για δημιουργική έκφραση

Υπεύθυνος εταίρος: Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Ενότητα 4: Συνεργασία με άλλους σε καλλιτεχνικά project, προωθώντας συλλογικές προσπάθειες και από κοινού κατανόηση

Υπεύθυνος εταίρος: Melting Pro

Ενότητα 5: Ας κάνουμε την τέχνη δημόσια: παρουσιάζοντας τη δημιουργική βελτίωση του δημόσιου χώρου ως εργαλείο για τη δημιουργία μίας ανθεκτικής κοινότητας

Υπεύθυνος εταίρος: Melting Pro, ActionAid Hellas

Ενότητες για εκπαιδευτές:

Ενότητα 6: Ο κοινωνικός ρόλος των καλλιτεχνών ως ηγέτες για τη διατήρηση των δημιουργικών δραστηριοτήτων σε επίπεδο κοινότητας

Υπεύθυνος εταίρος: IoDeposito

Ενότητα 7: Προάγοντας τη συμμετοχή των πολιτών μέσω πρωτοβουλιών ανάπτυξης της κοινότητας που σχετίζονται με την τέχνη

Υπεύθυνος εταίρος: ActionAid Hellas

Ενότητα 8: Παιδαγωγικές μεθοδολογίες και προσεγγίσεις για τη διδασκαλία δεξιοτήτων ζωής μέσω των τεχνών

Υπεύθυνοι εταίροι: Melting Pro, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Και οι 8 Ενότητες δομούνται με τον ίδιο τρόπο:

- **Τίτλος Ενότητας:** όπως εμφανίζεται στην εγκεκριμένη πρόταση του project
- **Περιγραφή μαθήματος ενότητας:** λεπτομερής περιγραφή της ενότητας
- **Κεφάλαια μαθήματος, τίτλοι και περιγραφή:** λεπτομερής περιγραφή των κεφαλαίων (μαθησιακών δραστηριοτήτων) στις οποίες χωρίζεται η Ενότητα.
- **Μαθησιακά αποτελέσματα:** λεπτομερής περιγραφή των μαθησιακών αποτελεσμάτων και του Αναμενόμενου Αποτελέσματος ανά κεφάλαιο (μαθησιακή δραστηριότητα) η οποία χωρίζεται σε γνωστικό και συναισθηματικό τομέα (βλ. Μεθοδολογία)
- **Αξιολόγηση:** λεπτομερής περιγραφή της αξιολόγησης του εκπαιδευόμενου για την ενότητα του μαθήματος/των κεφαλαίων.

Ανάπτυξη του εκπαιδευτικού υλικού

Η ανάπτυξη της εκπαιδευτικής μεθοδολογίας όπως επίσης και όλου του υλικού ήταν αποκλειστικά ευθύνη της συνεργασίας Come2art.

Πιο συγκεκριμένα, η **Melting Pro** σε συνεργασία με το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο οδήγησε στην ανάπτυξη του εγχειριδίου Come2art ενώ όλοι οι εταίροι δημιούργησαν περιεχόμενο (βλ. παραπάνω ενότητες) με βάση την εξειδίκευσή τους και λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες και τις προκλήσεις της κοινότητάς τους.

Ακολουθώντας την εμπειρία της Melting Pro ως πάροχο επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στις τέχνες και στους τομείς δημιουργικής τοπικής ανάπτυξης, οι 8 Ενότητες σχεδιάστηκαν για να δομήσουν μία διαδικασία με βάση το αποτέλεσμα η οποία θα είναι προσαρμόσιμη, διαδραστική, προσβάσιμη σε πολλά άλλα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Τα υλικά που σχεδιάστηκαν για κάθε ενότητα αποτελούν το αποτέλεσμα ετών έρευνας και συνεργασίας με την ΕΕ σε ζητήματα δημιουργικών πρακτικών και την εκτίμηση επιπτώσεων όσον αφορά στην ενδυνάμωση ατόμων εντός και εκτός των τεχνών. Η Melting Pro σχεδιάζει πειραματική μάθηση που απευθύνεται σε καλλιτέχνες και δημιουργικούς ανθρώπους με σκοπό να αυξήσει την καταλληλότητά τους για πρόσληψη και τον ρόλο τους στην κοινωνία.

Η μορφή SPACE που παρουσιάζεται στην 4^η Ενότητα και έχει χρησιμοποιηθεί εκτενώς από την Melting Pro σε εθνικό επίπεδο σε πολλαπλά τοπικά project ανάπτυξης στην Ιταλία, προσφέρει έννοιες και εργαλεία που παρέχονται στους καλλιτέχνες που θέλουν να βάλουν ανθρώπους να εμπλακούν σε καλλιτεχνικές πρακτικές προς όφελος της κοινότητας: τρόπους για να ακούσουμε το κοινό, να συλλέξουμε ιστορίες που κρύβονται πίσω από χειροπιαστή και μη χειροπιαστή κληρονομιά που υπάρχει σε έναν τόπο και μοιράζεται από ανθρώπους, τεχνικές για να αγκαλιάσουμε μία συνεργατική διαδικασία όπου το καλλιτεχνικό αποτέλεσμα σχεδιάζεται και εφαρμόζεται από κοινού.

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Μία επιλεγμένη σειρά προσεγγίσεων επιλέχθηκαν για τον σκοπό του project Come2Art και έγιναν εργαστήρια με μία ομάδα 15 καλλιτεχνών από 3 χώρες κατά τη διάρκεια εντός εντατικού εκπαιδευτικού προγράμματος και μίας συνάντησης πειραματισμού που επιβεβαίωσε τη χρησιμότητα και τον καινοτόμο χαρακτήρα του εκπαιδευτικού υλικού που παρουσιάστηκε εδώ.

Στο πλαίσιο της δημιουργίας των Ενοτήτων για τις οποίες την κύρια ευθύνη έφερε το **Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο**, οι επιλογές σχετικά με το εκπαιδευτικό υλικό και τη μεθοδολογία διδασκαλίας εμπνεύστηκαν από την εμπειρία του συγγραφέα ως εκπαιδευτικό στα μαθήματα της Εκπαίδευσης της τέχνης, της Κοινωνιολογίας και της Εκπαίδευσης της Ψυχολογίας στο Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου, με την από κοινού βοήθεια και την πολύτιμη συνδρομή άλλων καθηγητών του Τμήματος.

Οι συμμετοχικές καλλιτεχνικές μορφές και οι καλλιτεχνικές μορφές που εμπλέκουν την κοινωνία αποτελούν το βασικό σημείο αναφοράς στη διδασκαλία όλων των καθηγητών της Σχολής που συμμετείχαν στη συγγραφή του υλικού. Ο βασικός σκοπός των ενοτήτων που σχεδιάστηκαν ήταν να συνδεθεί η εκφραστική δημιουργία με την κριτική επεξεργασία των προσωπικών, ή, πιο συγκεκριμένα, κοινωνικών ζητημάτων μέσω της γλώσσας της σύγχρονης τέχνης. Ως εκ τούτου, η κυριότερη έκφραση δεν δινόταν στην εξέλιξη των δεξιοτήτων σχετικά με τη χρήση των υλικών, της τεχνικής και των μορφοπλαστικών στοιχείων, αλλά στη θεωρητική εκπαίδευση, στην κατανόηση της άρρηκτης σχέσης μεταξύ της εικόνας και του νοήματος των εικαστικών τεχνών.

Το γεγονός αυτό έχει βοηθήσει να αποφευχθούν δημιουργικές διαδικασίες που επενδύουν μονομερώς στον εντυπωσιασμό του θεατή και στην αισθητική πλευρά και στη δημιουργία έργων που προσκαλούν το κοινό να αναλογιστεί τις καλλιτεχνικές δημιουργίες που οι φόρμες συνεργάζονται με ουσιώδες περιεχόμενο.

Οι Ενότητες που δημιουργήθηκαν αντλούν επίσης υλικά και μεθόδους από τη σύγχρονη λογική της ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών στην Οπτική Εκπαίδευση που προωθεί την, επικεντρωμένη στον μαθητή, δημιουργία ανεπίσημων δικτύων μεταξύ των συμμετεχόντων. Μία περίπτωση όλων των προαναφερόμενων προσεγγίσεων, της εμπειρίας και της γνώσης βρίσκεται στις Ενότητες 2 και 3, όπως επίσης και στην Ενότητα 8.

Η **IoDeposit** έχει περισσότερα από 10 χρόνια εμπειρίας στην υποστήριξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων που σχετίζονται με τις εικαστικές τέχνες των ανθρώπων, ιδιαίτερα νέων ανθρώπων, πολιτισμικής διαχείρισης και πρακτικών επιμέλειας μουσείων. Ορισμένες ενδεικτικές δραστηριότητες που γίνονται από τον οργανισμό περιλαμβάνουν εκθέσεις, εργαστήρια εκμάθησης, εργαστήρια, πολιτισμικές εκδηλώσεις, συνέδρια, έρευνα, δημοσιεύσεις όπως επίσης και πειραματικές διαδικασίες σε τομείς επιμέλειας, καλλιτεχνικής γλώσσας και νέες τεχνολογίες που εφαρμόζονται στην τέχνη και τον πολιτισμό. Η δημιουργία διαδρόμων εκμάθησης με βάση την τέχνη και τη δημιουργικότητα έχει οδηγήσει την IoDeposit να πειραματιστεί με καινοτόμες

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

εκπαιδευτικές τεχνικές που απευθύνονται σε διάφορες ομάδες της κοινότητας. Όλη αυτή η συσσωρευμένη εμπειρία εργασίας με καλλιτέχνες σε τοπικό επίπεδο έχει ενσωματωθεί στην Ενότητα 6.

Η **ActionAid Hellas** εξειδικεύεται στην εφαρμογή μεθοδολογίας εμπλοκής της κοινότητας που εμπνέεται από τη διεθνή εμπειρία της με ευάλωτες κοινότητες ανά τον κόσμο, όπως επίσης και από το έργο της με τοπικές κοινότητες στην πόλη της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Ιδιαίτερα το Κέντρο Νέων της ActionAid στη Θεσσαλονίκη έχει σχετική εμπειρία από project με βάση την τέχνη που στόχο έχουν να μεταφέρουν γνώση από το Ινστιτούτο Mural Arts Institute στη Φιλαδέλφεια δημιουργώντας δυνατότητες σε νέους καλλιτέχνες και νέους ανθρώπους, ενεργούς στην πόλη της Θεσσαλονίκης σχετικά με την εμπλοκή της κοινότητας και τον σχεδιασμό δημόσιας τέχνης. Μέσω της πολυεπίπεδης προσέγγισης, το πρόγραμμα χρησιμοποίησε τη δημόσια τέχνη της τοιχογραφίας για κοινωνική αλλαγή και έδωσε τη δυνατότητα σε νέους με ευάλωτο υπόβαθρο να έρθουν από κοινού, να φανταστούν και να ηγηθούν σε project που δημιουργούν κοινωνικό κεφάλαιο. Η γνώση αυτή και η προηγούμενη εμπειρία ενσωματώθηκαν στην ανάπτυξη των Ενότητων 5 και 7.

Παρόλο που το εκπαιδευτικό υλικό σχεδιάστηκε από διαφορετικούς συγγραφείς, και πάλι η κοινοπραξία του project επιθυμούσε τη συνοχή και τη συνέχεια των ενότητων με τρόπο που οποιοσδήποτε αναγνώστης θα μπορούσε να εξοικειωθεί με αυτό.

This publication has been produced with the financial support of the Erasmus+ Programme of the European Commission. The European Commission support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents which reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

act:onaid
για έναν κόσμο πιο δίκαιο

